

Fiskeridirektoratet
Postboks 185 Sentrum
5804 Bergen

Oslo, 03.12.2021

Deres ref.:
21/9681

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/5325

Saksbehandler:
Inger Marie Haaland

Havbruk til havs- innspill til utvalgte områder

Fiskeridirektoratet har bedt om ytterligere innspill til tre områder de mener er de mest aktuelle å anbefale til NFD for havbruk til havs. Områdene som anbefales skal konsekvensutredes for havbruk i en videre prosess styrt av NFD.

Miljødirektoratet sender her våre uttalelser til de tre områdene. Vi ber om å bli involvert i ytterligere prosesser.

Det er et mål fra regjeringen at akvakulturproduksjonen i Norge skal øke. Miljødirektoratet mener det er viktig at områdene som skal åpnes for akvakultur er områder med lavest mulig risiko for negativ påvirkning på miljøet. For å sikre dette trengs det et godt kunnskapsgrunnlag.

Med unntak av område 10, vil de de tre områdene som nå er valgt ut etter vår vurdering sannsynligvis gi mindre konflikt med miljøverdier enn flere av de tidligere foreslåtte områdene i havbruk til havs-prosessen. Vi tenker da særlig på områdene rett utenfor eller som overlapper med dagens produksjonsområder eller SVO-er (se våre svar 15. oktober og 15. november 2019). Vi vil samtidig påpeke at det er for lite kunnskap om konsekvenser for villaks, sjøfugl og mulige forekomster av sårbar natur og også av samlet påvirkning. Vi har i vår besvarelse med bakgrunn i dette foreslått noen aktuelle tema som bør tas inn i konsekvensvurderingene.

Fiskeridirektoratet skriver i sitt brev at flere områder kan bli aktuelle på sikt. Vi ber om å få gi nye innspill dersom det blir aktuelt å anbefale flere områder enn de tre som nå er aktuelle.

Innledning

Fiskeridirektoratet har bedt om ytterligere innspill til tre områder de mener er de mest aktuelle å anbefale til NFD for havbruk til havs. Miljødirektoratet viser til våre tidligere innspill til de tre områdene sendt 15. oktober 2019. Vi viser også til brev sendt 15. november 2019, med mer informasjon om sjøfugl og villaks, og brev sendt 21. juni 2019 om miljøinteresser, teknologi og regelverk.

Fiskeridirektoratet har bedt spesielt om innspill på områdenes yttergrenser. I tillegg ber de om innspill på om hele eller deler av område 10 skal inkluderes sammen med område 11.

Miljødirektoratet mener tema som utredes i en konsekvensutredning av et område kan gi et viktig kunnskapsgrunnlag for beslutningen om et område skal åpnes for akvakultur. Dette

kunnskapsgrunnlaget kan for øvrig også være nyttig for Miljødirektoratet når vi skal vurdere søknad og vilkår for tillatelse til havbruk etter forurensningsloven (lokalitetssøknad). For å sikre effektivitet i søknadsbehandlingene er det viktig at vi tidlig får anledning til å spille inn tema til konsekvensutredningene som skal gjennomføres. Vi har i tillegg til vurdering av grensene også gitt innspill på noen aktuelle tema som bør inngå i en konsekvensutredning av de tre områdene under og som vist i kart¹:

- 2 Norskerenna Sør
- 11 Frøyabanken Nord/10 Frøyabanken Sør
- 7 Tromsøyflaket

På samme måte som i Fiskeridirektoratets områderapport har vi valgt å skrive om de ulike temaene knyttet til hvert enkelt område slik at disse kan leses alene. Det vil derfor være noen gjentakelser i gjennomgangen nedenfor.

Generelt om hensynet til villaks

Vi viser til vår uttalelse til Fiskeridirektoratet sendt 15. oktober 2019, der vi uttrykte vår bekymring for at etablering av fiskeoppdrett til havs vil føre til spredning og unaturlig høy forekomst av lakselus og andre smittestoffer til nye områder der villaksen oppholder seg. Spesielt fordi havbruk til havs vil komme i tillegg til dagens oppdrettsproduksjon slik at smitteområdet utvides. Siden vår uttalelse i 2019 har det kommet mer kunnskap om mulig smittespredning og laksens vandringsruter, og villaksen har kommet på rødlisten. Vi mener derfor at utvidelse av smitteområde og hvordan dette påvirker villaksen, bør bli grundig vurdert i konsekvensutredningen for de områder man til slutt foreslår.

Havbruk til havs, som kommer i tillegg til dagens produksjon, vil gi økt rømming av oppdrettsfisk og økende smittepress av lakselus og andre sykdommer mot villaksen, både for utvandrende laksesmolt, laks som beiter i havet og innvandrende gytefisk. Havforskningsinstituttet har vurdert at smittefare mot kystnære lokaliteter av fiskeoppdrett er vesentlig dersom anlegg legges nærmere enn 30 nm fra grunnlinjen i Sør-Norge og nærmere enn 20 nm i Nord-Norge². Dette betyr at slike havlokaliteter vil øke smittepresset på utvandrende villaks ikke bare ute i havet, men også i den ytre del av utvandningsruten i fjordene. Det vil også kunne gi økt smittepress av lakselus på sjørret. Det er lite kunnskap om hvor laksesmolten vandrer når den når ytre kyst, men havanlegg vil gi økt smittepress, uansett hvor fisken velger å svømme. Miljødirektoratet mener det er viktig at en konsekvensutredning blir grundig på dette feltet.

Noen av de foreslåtte områdene kan ligge i vandringsruten til store sjøpattedyr og påvirke rømmingsfare ved at sjøpattedyr kan skade nøtene. Økt rømmingsfare som følge av skader på nøtene fra for eksempel hval bør derfor vurderes i en konsekvensutredning.

Fiskeoppdrett til havs vil trolig også påvirke andre lands laksestammer negativt, ved smitte av lakselus og andre sykdommer, og ved økt mengde rømt laks i elvene deres. Det er sannsynlig at laks fra Danmark og de østlige deler av de britiske øyer passerer eller beiter nær eller i noen av

---

¹ <https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=74d9be72eb0e41d4b15f1d85490106e0>

² Ådlandsvik, B. 2019, Havbruk til havs – smittespredning

områdene som nå utredes. Vi mener at det må vurderes hvilke implikasjoner NASCO-konvensjonen kan ha for etablering av oppdrett til havs. Videre mener vi en etablering av fiskeoppdrett i disse områdene må vurderes i lys av regjeringens nylig fremlagte handlingsplan for villaks, og konsekvensene havbruk i disse områdene kan få for å oppnå målene i Kvalitetsnormen for villaks.

Vi støtter Mattilsynets uttalelse gjengitt i områderapporten³ om at det må foreligge tilstrekkelig kunnskap om spredning av lus og sykdom innenfor og fra områdene som vurderes for akvakultur til havs, og at områdene bør vurderes på bakgrunn av villaksens tilvekstområder og vandringsruter. Vi mener det ikke er tilrådelig å etablere fiskeoppdrett i de aktuelle områdene før denne kunnskapen er tilstrekkelig.

Generelt om hensynet til sjøfugl

Norske havområder utgjør viktige leveområder for både norske og internasjonale sjøfuglbestander, og fiskeoppdrett til havs representerer en ny potensiell negativ påvirkningsfaktor for sjøfugl gjennom hele året. Flertallet av norske sjøfuglbestander er allerede i en presset situasjon med 63 % av artene (34 av 54 arter) på den nye rødlisten. Det er derfor behov for å snu den negative trenden for sjøfuglbestandene (se brev sendt 15. november 2019). Det er viktig at man i en tidlig fase av ny næringsetablering med ambisjoner om vesentlig vekst og utvikling, gjennomfører grundige konsekvensvurderinger av alle sider ved aktiviteten. Det nasjonale overvåknings- og kartleggingsprogrammet SEAPOP med modulen SEATRACK, indikerer sjøfuglbestandenes arealbruk både i og utenfor hekkesesongen. Disse dataene har ulik grad av nøyaktighet, men kan bearbeides og i kombinasjon med kunnskap om diett, adferd etc, og andre marinbiologiske datasett (byttedyrforekomst som "larvedrift" etc) gi et bilde av overlappende arealbruk og potensiell konflikt med havbruk. Slike vurderinger tilhører den grunnleggende kunnskapen for et område og bør være på plass før man vurderer konkrete lokaliteter. Områdespesifikke analyser må inngå i konsekvensvurderingene og sees i lys av de konkrete problemstillingene som kan oppstå i forbindelse med slike havanlegg (kollisjoner, "entanglement", "næring/habitatendring", utslipp/forurensning, støy/lys etc). Ved å gjennomføre spesifikke studier av slike potensielle konflikter vil man også kunne spisse et kunnskapsgrunnlag for bedre arealplanlegging på sikt. Som et eksempel på utredning av arealbruk og overlapp vedr. sjøfugl, anbefaler vi sammenstillingen av sjøfugldata som Norsk polarinstitutt gjorde i grunnlagsrapporten for åpningsprosessen for utforskning og utvinning av mineralutvinning sør for Jan Mayen⁴.

For sjøfugl som operer både på, over og under havoverflaten, er summen av stressfaktorer (under- og oversjøiske) viktig å belyse når det gjelder marine næringer som bla. oppdrett, havvind og petroleumsutvinning. Habitatendringer relatert til arealbeslag (næringsområder), forurensning og forstyrrelser – fra ulik næringsaktivitet - i tillegg til klimainduserte økosystemendringer, representerer potensielt en samlet belastning som vil kunne utradere sjøfuglkolonier langs våre kyster. Når konsekvenser skal utredes er det derfor vesentlig å legge helhetlige perspektiver til grunn - både når det gjelder sårbare organismegrupper/habitater og for næringsutøvelse samlet.

---

³ Fiskeridirektoratet, 2019, Kartlegging og identifisering av områder egnet for havbruk til havs

⁴ <https://brage.npolar.no/npolar-xmliui/bitstream/handle/11250/2788965/Kortrapport58.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

I havforvaltningsarbeidet under Faglig forum skal det etter planen leveres en sårbarhetsrapport våren 2022, og rapporten *Særlig verdifulle og sårbare områder i norske havområder- miljøverdi* ble publisert i år⁵. Begge rapportene bør inngå i kunnskapsgrunnet for vurderingen av konsekvenser for de tre områdene.

2 Norskerenna Sør

Om område 2 skriver Fiskeridirektoratet at området blir sett på som et av de mest aktuelle for havbruksnæringen og som har relativt få andre arealinteresser. Fiskeridirektoratet peker videre på at konsekvenser for villaks og skipstrafikk kan utredes nærmere der et mulig utfall kan være at området avgrenses ytterligere.

Villaks

Området "nedstrøms" område 2 utgjør utvandningsruten for laksesmolt fra de deler av Vestlandskysten der tilstanden for de fleste laksebestander er svært dårlig og lusebelastningen i utvandningsrutene og genetisk innblanding fra rømt laks allerede er høy. I "The early marine distribution of Atlantic salmon in the North-east Atlantic..."⁶ vises det høy tetthet av utvandrende laksesmolt i mai måned i det influensområdet for lakselus som er modellert i av HI⁷ for område 2. Vi anbefaler derfor at den indre grensen (lengst mot øst) for område 2 trekkes vestover til 30 nm fra land, for å komme utenfor det området som HI har beregnet vil kunne gi vesentlig smitte av lakselus inn mot kysten.

På tilleggsspørsmål fra Fiskeridirektoratet har HI svart at omfang av smitte til produksjonsområdene i trafikklyssystemet fra foreslått område 2, Norskerenna Sør, i liten grad er avhengig av hvor i området produksjonen foregår. Vi vil likevel anta at for utvandrende smolt utenfor kysten, vil avstand fra produksjonen til utvandningsruten ha betydning. Det er også sannsynlig at laksesmolt fra Sørlandet passerer område 2. Det er vist i artikkelen "Redefining the oceanic distribution of Atlantic salmon"⁸ at også smolt fra de danske laksestammer passerer gjennom eller nært område 2. Disse forholdene bør bli en sentral del av en konsekvensutredning. Som kjent brukes det store summer både av den danske og den norske stat for å bygge opp igjen og vedlikeholde livsvilkår for laksebestandene.

Sjøfugl

Vi viser til generell tekst innledningsvis og våre tidligere uttalelser om sjøfugl sendt 15. oktober og 15. november 2019. I følge SEAPOP benyttes område 2 av sjøfugler som havhest, svartbak, lomvi, krykkje, havsule, lunde, alke, fiskemåke og gråmåke⁹. I en konsekvensutredning av område 2 bør de ulike sjøfuglartenes arealbruk og sårbarhet gjennom året utredes, både når det gjelder utslipp, bifangst og forstyrrelser (eks støy, lys, bevegelse) fra akvakultur. Nærmere kysten for

---

⁵ Eriksen, E et al., Rapport fra havforskningen, Særlig verdifulle og sårbare områder i norske havområder- Miljøverdi, 16 juni 2021, oppdatert 2. juli 2021, [Særlig verdifulle og sårbare områder \(SVO\) i norske havområder - Miljøverdi | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#)

⁶ Ilbey et al. 2021, The early marine distribution of Atlantic salmon in the North-east Atlantic

⁷ Ådlandsvik, B. 2019, Havbruk til havs – smittespredning

⁸ Rikardsen et al. 2021, Redefining the oceanic distribution of Atlantic salmon

⁹ Bestander av sjøfugl i åpent hav er vist i Arealverktøyet under "utbredelse naturressurser/sjøfugl/åpent hav/seapop". <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/ab5a16be-70ff-499f-95d3-28576cf5bb03>

område 2 ligger det også foreslåtte områder for forsvarrets skytefelt og nord for området ligger foreslått område for havvind. Det er viktig at den samlede påvirkningen tas med i utredning av konsekvenser for sjøfugl ved en vurdering av område 2. Som påpekt innledningsvis er det behov for mer kunnskap om sjøfuglene i område 2, både kartlegging av bestander, arealbruk og sårbarhet. Påvirkning fra havbruk i område 2 og samlet påvirkning fra havbruk sammen med andre næringer i området, og annen påvirkning som klimaendringer bør inngå i konsekvensutredningen.

Annet naturmangfold

Område 2 har så vidt vi vet ingen kjente forekomster av koraller, svamper eller andre sårbare arter eller naturtyper som er synlige i kartverktøy i dag. Nyere kartlegging har imidlertid påvist større forekomster av blomkållkorall og sjøfjær i vestlige del av området¹⁰. Det er derfor behov for å kartlegge eller vurdere sannsynlighet for forekomster av sårbare arter i område 2 og konsekvenser av akvakultur for slike arter. I forbindelse med søknad om tillatelse til en lokalitet vil det uansett være aktuelt å stille krav om kartlegging i forkant for at søknaden skal kunne vurderes etter forurensningsloven. Forekomster av sårbare arter eller naturtyper kan medføre at det ikke kan gis tillatelse etter forurensningsloven på enkeltlokaliteter. I forbindelse med en konsekvensutredning for området kan det være nyttig å se på hva som eventuelt er gjort av visuelle ROV- kartlegginger i forbindelse med petroleumsvirksomhet. Disse kartleggingene er nå tilgjengelig i en karttjeneste¹¹ med informasjon om hvor det er kartlagt og der kartleggingsrapporter kan lastes ned; [Innsyn visuelle undersøkelser \(miljodirektoratet.no\)](https://visuell.miljodirektoratet.no/).

Det sør-vestre hjørnet av område 2 overlapper med foreslått SVO-område Norskerenna¹². Forslaget er gitt med hensyn til plankton, fisk og bunnsamfunn, men også til at sjøfugl, fisk og sjøpattedyr i grunnere områder beiter på plankton som opprinnelig kommer fra Norskerenna. Vi viser til vår uttalelse om SVO-områder sendt 15.november 2019 hvor vi skriver "Der hvor SVO eller deler av SVO-er skal vurderes åpnet for akvakultur til havs, bør den totale miljøpåvirkningen på naturmangfoldet vurderes grundig før et område åpnes. En slik totalvurdering av påvirkning på naturmangfold for et større område kan ikke overlates alene til den enkelte avgrensede lokalitetsklarering."

Oppsummert for område 2 Norskerenna sør

Miljødirektoratet er bekymret for å åpne for akvakultur i et område som ligger utenfor produksjonsområde 1 og 2 der det er mye akvakultur og som i 2019 var satt til gult pga mye lakselus, og der det "nedstrøms" er utvandringsrute for mange laksebestander som allerede har dårlig tilstand. Vi anbefaler at det gjøres en vurdering av mulig negativ påvirkning på andre lands laksebestander.

---

¹⁰ Eriksen, E et al., Rapport fra havforskningen, Særlig verdifulle og sårbare områder i norske havområder- Miljøverdi, 16 juni 2021, oppdatert 2. juli 2021, [Særlig verdifulle og sårbare områder \(SVO\) i norske havområder - Miljøverdi | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](https://visuell.miljodirektoratet.no/)

¹¹ <https://visuell.miljodirektoratet.no/>, [Innsyn visuelle undersøkelser \(miljodirektoratet.no\)](https://visuell.miljodirektoratet.no/).

¹² <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-26#sec-9-42>

Basert på dagens kunnskap anbefaler vi at den østre grensen for område 2 trekkes vestover til 30 nm fra land. Eventuelt videre justering av grensene for område 2 bør baseres på kunnskap om risiko etter en konsekvensutredning av området.

Vi mener det er for lite kunnskap om konsekvenser for villaks, sjøfugl og mulige forekomster av sårbar natur. Vi mener derfor at en konsekvensutredning bør ta inn følgende tema (ikke utfyllende liste):

- Konsekvenser for villaks (risiko for smitte fra kystnære områder, risiko for smitte på utvandrende smolt både norsk og utenlandsk)
- Konsekvens for villaks av rømming, endret risiko for rømming på grunn av sjøpattedyr
- Konsekvenser av NASCO-konvensjonen, handlingsplan for villaks og måloppnåelse i kvalitetsnormen for villaks, for etablering av akvakultur i området.
- Konsekvenser for sjøfugl (arealbruk, sårbarhet, bifangst, totalpåvirkning fra akvakultur, samlet påvirkning fra akvakultur og annen næring/ aktivitet som skytefelt og havvind)
- Forekomst og konsekvenser for sårbare arter og naturtyper
- Samlet påvirkning av naturmangfoldet i SVO- Norskerenna fra akvakultur sammen med annen næring/ aktivitet som skytefelt og havvind)
- Beskrive mulighet for sameksistens med andre menneskelige aktiviteter og næringer
- Beskrive mulige avbøtende tiltak

11 Frøyabanken Nord/ 10 Frøyabanken Sør

Fiskeridirektoratet har vektlagt at Salmar Ocean allerede har søkt om lokalitet ved område 11 og har vektlagt at næringen selv søker om lokalitet i dette området. Område 10 er pekt på som særlig aktuell av næringen ved Norsk Industri og Stiim Aqua Cluster.

Villaks

Område 11 ligger så lang fra land at det i henhold til de generelle vurderingene gjort av HI ikke i særlig grad vil bringe smitte inn mot kysten. De eksakte beregningene av smittespredning fra dette området i HI-rapporten¹³ viser likevel fare for betydelig smitte til de områdene som er vist å ha høy tetthet av laksesmolt i mai måned¹⁴, og som kan ha postsmolt senere på sommeren. Området ligger utenfor Trondheimsfjorden, som regnes som landets viktigste fjord for atlantisk laks, der spesielt mange og viktige laksebestander kan ha sin utvandningsrute. Der ligger blant annet en rekke av de nasjonale laksevassdragene; Orkla, Gaula, Nidelva, Stjørdalselva, Verdalselva, Steinkjervassdraget og Figga. Denne problemstillingen bør det legges vekt på i en konsekvensutredning.

Fiskeridirektoratet ber også om vurdering av konsekvenser ved å innlemme deler eller hele område 10 i område 11. Våre bekymringer for område 11 gjelder også for område 10, men i sterkere grad, ettersom område 10 ligger innenfor område 11, og derfor etter all sannsynlighet vil gi et enda større smittepress av lakselus og andre sykdommer på utvandrende laksesmolt fra de viktige laksebestandene i Trondheimsfjorden. Område 10 ligger i sin helhet så langt inne at i

---

¹³ Ådlandsvik, B. 2019, Havbruk til havs – smittespredning

¹⁴ Gilbey et al. 2021, The early marine distribution of Atlantic salmon in the North-east Atlantic

henhold til modelleringen til HI vil fiskeoppdrett hvor som helst i område 10 kunne gi smitte inn til kysten. Vi vil på bakgrunn av at dette, og av hensyn til villaksstammene, fraråde at hele eller deler av område 10 innlemmes i det foreslåtte område 11.

Naturmangfold inkludert sjøfugl

Vi viser til generell tekst innledningsvis og våre tidligere uttalelser om sjøfugl sendt 15. oktober og 15. november 2019. I følge SEAPOP benyttes område 11 av sjøfugler som krykkje, havhest, svartbak, lomvi, lunde, gråmåke, alkekonge, havsule, polarmåke, alke og fiskemåke. I en konsekvensutredning av område 11 bør de ulike sjøfuglartenes arealbruk og sårbarhet gjennom året utredes, både når det gjelder utslipp, bifangst og forstyrrelser (eks støy, lys, bevegelse) fra akvakultur. Som påpekt innledningsvis er det behov for mer kunnskap om sjøfuglene i område 11, både kartlegging av bestander, arealbruk og sårbarhet. Påvirkning fra havbruk i område 11 og samlet påvirkning fra havbruk sammen med andre næringer i området, og annen påvirkning som klimaendringer bør inngå i konsekvensutredningen.

I våre tidligere uttalelser har vi påpekt at det finnes korallforekomster i nord-vestre hjørne av område 11. Det er også funnet svamper nærmere grensen til område 10. Forekomst av sårbare arter og naturtyper må beskrives i konsekvensutredningen, med mulighet for å endre arealets grenser av hensyn til disse forekomstene. I forbindelse med søknad om tillatelse til en lokalitet vil det uansett være aktuelt å stille krav om kartlegging i forkant for at søknaden skal kunne vurderes etter forurensningsloven. Forekomster av sårbare arter eller naturtyper kan medføre at det ikke kan gis tillatelse etter forurensningsloven på enkeltlokaliteter. Som for område 2 viser vi til at det kan finnes informasjon om forekomst av sårbare arter og naturtyper i kartlegginger utført i forbindelse med petroleumsvirksomhet. Dette kan finnes her: [Innsyn visuelle undersøkelser \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/undersokelser).

Når det gjelder å inkludere hele eller deler av område 10, som ligger nærmere kysten, vil vi påpeke at det finnes flere forekomster av svamper i store deler av område 10. Ifølge SEAPOP benyttes også området mye av flere sjøfuglarter. Område 10 er også nærmere de viktige sjøfuglkoloniene langs kysten som for eksempel Froan. Rett sør for område 10 er det også foreslått et område for havvind, Frøyabanken¹⁵. Vi vil den forbindelse også påpeke at Kystverket ifølge områderapporten sier at område 10 har betydelig trafikk tilknyttet petroleumsinstallasjonene og annen kystnærtrafikk. Selv om vi i utgangspunktet tror at sjøfugl kan sameksistere med havbruk, så kan den samlede påvirkningen bli for stor. Den totale samlede påvirkningen på spesielt sjøfugl fra akvakultur, havvind, petroleumsinstallasjoner og annen trafikk ved område 11 og 10, bør inngå i konsekvensutredningen dersom område 10 skal innlemmes i område 11. En slik beskrivelse bør inkludere muligheten for samlokalisering, for eksempel av vindkraft og akvakultur, og dermed muligheten for å begrense arealkonfliktene med miljøverdier i området. Den delen av område 10 som er nærmest kysten (utstikkeren sør for Froan-Sularevet) overlapper med foreslått utvidelse av SVO Kystsonen Norskehavet¹⁶. Vi viser videre til vår uttalelse om SVO-områder sendt 15. november 2019 hvor vi skriver "Der hvor SVO eller deler av SVO-er skal vurderes åpnet for akvakultur til havs bør den totale miljøpåvirkningen på naturmangfoldet vurderes grundig før et område eventuelt åpnes. En slik totalvurdering av

¹⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/havvind--forslag-til-utredningsomrader/id620670/>

¹⁶ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-26#sec-9-42>

påvirkning på naturmangfold for et større område kan ikke overlates alene til den enkelte avgrensede lokalitetsklarering."

Oppsummert for område 11 Frøyabanken nord alene eller i kombinasjon med område 10 Frøyabanken sør

Vi har tidligere skrevet at når det gjelder sjøfugl og annen sårbar natur så antar vi at akvakultur kan sameksistere med miljøverdiene i område 11 og 10. Dette er under forutsetning av at det gjøres en grundig konsekvensutredning med innhenting av mer kunnskap og beskrivelser av avbøtende tiltak. Vi mener det er flere utfordringer med område 10 enn med område 11. Spesielt gjelder dette påvirkning på villaksen, men også fordi område 10 er nærmere de viktige fuglekoloniene, har overlapp med foreslått utvidelse av SVO og fordi det er foreslått et område for havvind rett sør for område 10. Område 11 er problematisk med hensyn til villaks, men den negative påvirkningen kan bli vesentlig større dersom hele eller deler av område 10 innlemmes.

Basert på dagens kunnskap om område 10 mener vi dette området ikke bør åpnes for akvakultur. Eventuell justering av grensene for område 11 bør baseres på kunnskap om risiko etter en konsekvensutredning av området.

Vi mener at en konsekvensutredning bør ta inn følgende tema (ikke utfyllende liste):

- Konsekvenser for villaks (risiko for smitte fra kystnære områder, risiko for smitte på utvandrende smolt)
- Konsekvens for villaks av rømming, endret risiko for rømming på grunn av sjøpattedyr
- Konsekvenser av NASCO-konvensjonen, handlingsplan for villaks og måloppnåelse i kvalitetsnormen for villaks, for etablering av akvakultur i området.
- Konsekvenser for sjøfugl (arealbruk, sårbarhet, bifangst, totalpåvirkning fra akvakultur, samlet påvirkning fra akvakultur og annen næring/ aktivitet som petroleum og havvind)
- Forekomst og konsekvenser for sårbare arter og naturtyper
- Samlet påvirkning av naturmangfoldet i foreslått utvidelse av SVO- kystsonen Norskehavet fra akvakultur sammen med annen næring/ aktivitet som skytefelt og havvind)
- Beskrive mulighet for sameksistens med andre menneskelige aktiviteter og næringer
- Beskrive mulige avbøtende tiltak

7 Tromsøyflaket

Av de vurderte områdene i nord er det kun område 7 som ikke ligger tett opptil grunnlinjen eller innenfor produksjonsområdene. Fiskeridirektoratet påpeker at alle de vurderte områdene i nord overlapper med viktige områder for sjøfugl og viser til at Miljødirektoratet derfor frarådet flere av områdene. Om område 7 svarte vi at sameksistens mellom sjøfugl og akvakultur kunne være mulig forutsatt at man tok hensyn til sjøfugls arealbruk gjennom året og utredet konsekvensene nærmere.

Villaks

Område 7 ligger så langt fra land at det i henhold til vurderingene gjort av HI ikke i særlig grad vil bringe smitte av lakselus inn mot kysten. Oppdrettsaktivitet i det aktuelle området vil likevel

kunne gi økt smitte til villaksen, avhengig av hvor de utvandrende smoltene og postmoltene oppholder seg og vandrer. Det er en lang rekke viktige laksebestander som vandrer ut fra elver i denne delen av landet, og som kan tenkes å bli påvirket. Dette gjelder spesielt Tanalaksen, som er den største gjenværende bestanden av atlantisk laks, og vår viktigste bestand. I tiden etter vårt forrige innspill har bestandene av laks i Tana gått ytterligere tilbake. Av denne årsak ble det i 2021 for første gang ikke åpnet for fiske etter laks i Tanavassdraget, Tanafjorden eller i områdene nært munningen av Tanafjorden. Selv om Nord-Norge i dag ikke har like høyt smittepress av lakselus som Vestlandet og Trøndelag vil dette kunne endre seg med økende produksjon og økte sjøtemperaturer. Denne problemstillingen bør det legges vekt på i en konsekvensutredning.

Naturmangfold inkludert sjøfugl

Område 7 overlapper i østre hjørne med kandidat område for sjøfugl og foreslått SVO Kystsonen Finnmark¹⁷. I følge SEAPOP benyttes område 7 av sjøfugler som lunde, krykkje, havhest, svartbak, lomvi, gråmåke, polarlomvi, polarmåke, havsule, alkekonge, alke og gråmåke. Som påpekt innledningsvis er det behov for mer kunnskap om sjøfuglene i området, både kartlegging av bestander, arealbruk og sårbarhet. I en konsekvensutredning av område 7 bør de ulike sjøfuglartenes arealbruk og sårbarhet gjennom året utredes, både når det gjelder utslipp, bifangst og forstyrrelser (eks støy, lys, bevegelse) fra akvakultur. Påvirkning fra havbruk i område 7 og samlet påvirkning fra havbruk sammen med andre næringer i området, og annen påvirkning som klimaendringer, bør inngå i konsekvensutredningen.

Område 7 har et stort overlapp i vest med den sårbare naturtypen svampspikelbunn som er kartlagt av MAREANO¹⁸. Forekomst av sårbare arter og naturtyper kan gjøre det vanskelig å gi tillatelse etter forurensningsloven, og det er derfor viktig at konsekvenser og sårbarhet utredes skikkelig i en vurdering av område 7. Vi viser til vår uttalelse om SVO-områder sendt 15.november 2019 hvor vi skriver "Der hvor SVO eller deler av SVO-er skal vurderes åpnet for akvakultur til havs bør den totale miljøpåvirkningen på naturmangfoldet vurderes grundig før et område åpnes. En slik totalvurdering av påvirkning på naturmangfold for et større område kan ikke overlates alene til den enkelte avgrensede lokalitetsklarering." Som for område 2 viser vi til at det også kan finnes informasjon om forekomst av sårbare arter og naturtyper i kartlegginger utført i forbindelse med petroleumsvirksomhet. Dette kan finnes her: [Innsyn visuelle undersøkelser \(miljodirektoratet.no\)](https://innsyn.visuelle.undersokelser.miljodirektoratet.no).

---

¹⁷ <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-26#sec-9-42>

¹⁸ <https://kartkatalog.geonorge.no/metadata/9bb72d8b-de45-4afa-b93b-02a9814567d6>

Oppsummert for område 7

Vi mener det er for lite kunnskap om konsekvenser for villaks, sjøfugl og forekomster av sårbar natur i område 7. Spesielt gjelder dette med den økte produksjonen som er spådd langs kysten særlig i nord, kombinert med akvakulturproduksjon i område 7. Grensene for område 7 bør justeres basert på kunnskap om risiko etter en konsekvensutredning av området. Spesielt gjelder dette områdene som overlapper med foreslått SVO. Vi mener derfor at en konsekvensutredning bør ta inn følgende tema (ikke utfyllende liste):

- Konsekvenser for villaks (risiko for smitte på utvandrende smolt, total risiko for smitte av lakselus ved økt akvakulturproduksjon i produksjonsområdene innenfor og i område 7)
- Konsekvens for villaks av rømming, endret risiko for rømming på grunn av sjøpattedyr
- Konsekvenser av NASCO-konvensjonen, handlingsplan for villaks og måloppnåelse i kvalitetsnormen for villaks, for etablering av akvakultur i området.
- Konsekvenser for sjøfugl (arealbruk, sårbarhet, bifangst, totalpåvirkning fra akvakultur, samlet påvirkning fra akvakultur og annen næring/ aktivitet som petroleum, skytefelt og havvind)
- Forekomst og konsekvenser for sårbare arter og naturtyper
- Vurdering av fremtidig økt risiko for naturmangfoldet med økende akvakulturproduksjon langs kysten i Nord- Norge.
- Samlet påvirkning av naturmangfoldet i foreslått utvidelse av SVO- kystsonen Finnmark fra akvakultur sammen med annen næring/ aktivitet som skytefelt og havvind)
- Beskrive mulighet for sameksistens med andre menneskelige aktiviteter og næringer
- Beskrive mulige avbøtende tiltak

Behov for teknologikrav til anleggene av hensyn til ytre miljø

Fiskeridirektoratet peker i sin områderapport på at man kan stille funksjonelle krav til teknologien til akvakulturanlegget for å dempe oppdrettsfiskens opplevelse av strøm og bølger. NYTEK- forskriften stiller krav til utforming av anlegg for å sikre mot rømming. Når forurensningsmyndigheten gir en tillatelse til forurensende virksomhet stilles det vilkår om at virksomheten skal sikre at forurensning reduseres mest mulig. Akutt forurensning, som uhellsutslipp i forbindelse med for eksempel et havari, er ikke tillatt. For akvakulturanlegg til havs, der værforhold gir en større belastning på anlegg enn langs kysten, vil det også være aktuelt med krav til utforming av anleggene slik at risiko for akutt forurensning fra anlegget reduseres (for eksempel sikring av tanker med drivstoff, kjemikalier, fôr og ensilasje). Vi viser ellers til vårt innspill om utforming av anlegg i brev sendt 21. juni 2019.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Cecilie Kristiansen
seksjonsleder

Inger Marie Haaland
senioringeniør